

กระทู้ถามที่ ๘๓๕ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๖ กันยายน ๒๕๖๗

เรื่อง ขอรบแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนของสารแคดเมียม (Cadmium) ในทุเรียนไทย
กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

จากเหตุการณ์ที่สำนักงานศุลกากรแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (General Administration of China Customs : GACC) มีการรายงานการแจ้งเตือนการตรวจพบการปนเปื้อนสารตกค้างโลหะหนัก “แคดเมียม” ในทุเรียนสดส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีนเกินกว่าค่ามาตรฐานของจีน โดยในปี ๒๕๖๗ นับตั้งแต่วันที่ ๑๑ มีนาคมที่ผ่านมาถึงปัจจุบัน ได้มีการแจ้งเตือนรวมถึง ๖ ครั้ง รวมจำนวน ๑๖ ซิปเมนต์ จากโรงคัดบรรจุ ๑๒ ราย แหล่งผลิตจำนวน ๑๕ สวนด้วยกัน ซึ่งจีนถือเป็นตลาดการส่งออกทุเรียนที่สำคัญของประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ประเทศไทยส่งออกทุเรียนสดไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีนมากถึง ๙๕๓,๘๓๑ ตัน จำนวน ๕๖,๙๙๑ ตู/ซิปเมนต์ มากที่สุดเป็นอันดับ ๑ โดยคิดเป็นมูลค่า ๑๓๗,๔๙๒.๖๘ ล้านบาท ในปี ๒๕๖๗ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๒๗ สิงหาคม ส่งออกไปแล้ว ๔๕,๓๕๙ ตู/ซิปเมนต์ ปริมาณ ๗๑๔,๓๓๔ ตัน มูลค่า ๙๔,๘๗๐ ล้านบาท ขณะนี้เหลือผลผลิตในพื้นที่ภาคใต้ประมาณร้อยละ ๒๐ โดยคาดว่าสิ้นปีนี้ไทยจะส่งออกทุเรียนได้มูลค่าเกิน ๑๐๐,๐๐๐ ล้านบาท และด้วยปัจจุบันสถานการณ์การแข่งขันของทุเรียนไทยในตลาดจีนรุนแรงขึ้น เพราะประเทศไทยไม่ใช่ประเทศเดียวที่สามารถส่งทุเรียนผลสดไปจีนอีกต่อไป เนื่องจากสาธารณรัฐประชาชนจีนยังนำเข้าทุเรียนจากหลายประเทศในอาเซียนที่เร่งพัฒนาคุณภาพทุเรียนให้มีมาตรฐานและอยู่ในกระบวนการขอใบอนุญาตส่งออกทุเรียนสดจากจีนเช่นกัน ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อส่วนแบ่งการตลาดทุเรียนไทยในสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ในอนาคต

โดยการปนเปื้อนแคดเมียมเกินค่ามาตรฐานนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยด้านอาหาร และกระทบต่อการส่งออกของทุเรียนไทย ซึ่งพบว่าจากเหตุการณ์นี้เริ่มส่งผลกระทบต่อ การส่งออกที่ปลายทางมีการตรวจเข้มงวดและใช้เวลาตรวจนานขึ้นทำให้ผลผลิตเสียหาย ซึ่งก่อนหน้านี้สาธารณรัฐประชาชนจีน

ได้มีการระงับการนำเข้าทุเรียนจากสวนและโรงคัดบรรจุของเวียดนามมาแล้ว ภายหลังจากที่หน่วยงานของเวียดนามแถลงข่าวไม่พบการปนเปื้อนของสารแคดเมียมตกค้างเกินค่ามาตรฐานจากตัวอย่างที่สุ่มตรวจในเขตการผลิตที่จีนแจ้งเตือน แสดงให้เห็นว่าสำนักงานศุลกากรแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนให้ความสำคัญกับมาตรฐานความปลอดภัยอาหารเป็นสำคัญ ถึงแม้ว่าปัจจุบันสาธารณรัฐประชาชนจีนจะยังไม่มีการระงับการส่งออกทุเรียนไทยไปยังจีนก็ตาม แต่ถือว่าเป็นความเสี่ยงที่สำคัญและต้องการรับการแก้ไขโดยด่วน ฉะนั้นถึงเวลาแล้วหรือยังที่ผู้ส่งออกและเกษตรกรต้องปรับตัว ให้สิ่งสำคัญต้องรักษาคุณภาพทุเรียนไทยให้กลับมาขึ้นหนึ่งในภูมิภาคได้อย่างยั่งยืน ด้วยเหตุนี้ จึงขอเรียนถามว่า

๑. จากการพบการปนเปื้อนสารตกค้างโลหะหนัก “แคดเมียม” ในทุเรียนสดส่งออก ไปสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญนั้นถือเป็นการสร้างความเสียหายด้านความเชื่อมั่นและความปลอดภัยของทุเรียนไทย เพื่อคลายความสงสัยและสร้างความเชื่อมั่นให้กับทุเรียนไทยว่าการปนเปื้อนนั้นมีสาเหตุที่แท้จริงเกิดจากสาเหตุใด ขอทราบรายละเอียด

๒. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีมาตรการในการกำกับดูแลเกษตรกรผู้เพาะปลูกทุเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยในการรักษาคุณภาพทุเรียนไทยเพื่อการส่งออกทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอย่างไร เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ส่งออกและตลาดส่งออกหลัก ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ญาณธิชา บัวเพื่อน

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน

จังหวัดจันทบุรี

คำตอบกระทู้ถามที่ ๘๓๕ ร.

ของ นางสาวณัฐธิดา บัวเฟื่อน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชน จังหวัดจันทบุรี
เรื่อง ขอรบกวนขอทราบแนวทางการป้องกันแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนของสารแคดเมียม (Cadmium) ในทุเรียนไทย

ข้าพเจ้า นางนฤมล ภิญโญสินวัฒน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีความสนใจ ดังนี้

คำถามข้อที่ ๑

จากการพบการปนเปื้อนสารตกค้างโลหะหนัก “แคดเมียม” ในทุเรียนสดส่งออกไป
สาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญนั้นถือเป็นการสร้างความเสียหายด้านความเชื่อมั่น
และความปลอดภัยของทุเรียนไทย เพื่อคลายความสงสัยและสร้างความเชื่อมั่นให้กับทุเรียนไทย
ว่าการปนเปื้อนนี้นั้นมีสาเหตุที่แท้จริงเกิดจากสาเหตุใด ขอรบกวนขอทราบรายละเอียด

คำตอบข้อที่ ๑

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมวิชาการเกษตร ได้ลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบหาข้อเท็จจริง
การปนเปื้อนแคดเมียมในแปลงเกษตรกรและโรงคัดบรรจุที่พบปัญหา ทั้งนี้ ได้สุ่มเก็บตัวอย่างดิน น้ำ
ผลทุเรียน และปัจจัยการผลิต เช่น สารเคมี ปุ๋ยเคมี ที่เกษตรกรและโรงคัดบรรจุใช้ เพื่อทดสอบหา
สารแคดเมียมพร้อมกำชับให้โรงคัดบรรจุทุกแห่งรักษามาตรฐานตามที่ได้รับการรับรองจากกรมวิชาการเกษตร
อย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ กรมวิชาการเกษตรยังได้ขยายผลการตรวจติดตามเพื่อศึกษาหาสาเหตุ
การปนเปื้อนแคดเมียมในผลทุเรียนไทย โดยร่วมประชุมกับผู้ประกอบการโรงคัดบรรจุที่ส่งออกทุเรียนผลสด
ไปนอกราชอาณาจักรรับทราบปัญหาและขอความร่วมมือผู้ส่งออกผลทุเรียนสดที่ส่งออกไปประเทศ
สาธารณรัฐประชาชนจีนเพื่อทดสอบหาสารปนเปื้อนแคดเมียมเป็นเวลา ๑๕ วัน จำนวน ๒,๑๒๙ ตัวอย่าง
โดยพบตัวอย่างที่เกินค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ ๐.๐๕ มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม จำนวน ๑ ตัวอย่าง

คำถามข้อที่ ๒

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีมาตรการในการกำกับดูแลเกษตรกรผู้เพาะปลูกทุเรียน
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยในการรักษาคุณภาพทุเรียนไทยเพื่อการส่งออกทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
อย่างไร เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ส่งออกและตลาดส่งออกหลัก ขอรบกวนขอทราบรายละเอียด

คำตอบข้อที่ ๒

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมวิชาการเกษตร ได้มีแนวทางในการรักษาคุณภาพทุเรียนไทย
เพื่อการส่งออกในระยะสั้นและระยะยาว ดังนี้

การดำเนินการแก้ไขปัญหาในระยะสั้น

๑. กรมวิชาการเกษตรได้จัดทำประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ
และเงื่อนไข การขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืช (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๗ เพื่อควบคุมการใช้สารเคมี
โดยเฉพาะสารเคมีที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้อง หากมีการฝ่าฝืนต้องระงับหรือพักใช้ใบอนุญาตรวมถึง

เพิ่มความถี่ในการตรวจสอบให้มากขึ้น เพื่อป้องกันผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในภาพรวมของประเทศ หากมีการส่งออกสินค้าพืช ผัก ผลไม้ที่ด้อยคุณภาพ

๒. กรณีการตรวจพบสารแคดเมียมในพื้นที่แปลงปลูกทุเรียนของเกษตรกรและโรงคัดบรรจุ เพื่อการส่งออกกรมวิชาการเกษตรจะดำเนินการระงับการออกใบรับรองสุขอนามัยพืช Phytosanitary Certificate : PC เป็นการชั่วคราว ทั้งนี้ หากด่านตรวจพืชพบข้อสงสัยในการสวมสิทธิ์ใช้ใบรับรอง GAP จะดำเนินการประสานหน่วยงานในพื้นที่ทำการตรวจสอบและยืนยันกับเกษตรกร เพื่อป้องกันการนำทุเรียนจากแหล่งอื่นมาสวมสิทธิ์

๓. กรมวิชาการเกษตรได้บูรณาการขั้นตอนการทำงานร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หน่วยเฉพาะกิจพิญานาคราช หน่วยงานอื่นในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง และได้ประสานกับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข ให้เข้มงวดในการสุ่มตรวจสอบสารแคดเมียมในทุเรียนผลสด นำเข้าจากต่างประเทศ นอกจากนี้ ด่านตรวจพืชที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้บูรณาการปฏิบัติงานร่วมกับชุดเฉพาะกิจพิญานาคราช หน่วยงานความมั่นคง และหน่วยงานศุลกากรเพื่อป้องกันการนำทุเรียนจากต่างประเทศมาสวมสิทธิ์ทุเรียนไทยแล้วส่งออกไปประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ทั้งนี้ ได้นำตราผนึก (seal) รุ่นใหม่ที่แน่นหนา และมี QR code ที่ใช้ในการตรวจสอบย้อนกลับได้ มาปิดตู้สินค้าทุเรียนที่ส่งออกทางบกไปประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนโดยผ่านประเทศที่สาม เพื่อป้องกันการสวมสิทธิ์ทุเรียนระหว่างการขนส่ง

การดำเนินการแก้ไขปัญหาระยะยาว

๑. กรมวิชาการเกษตรได้จัดทำโครงการศึกษาวิจัยการปนเปื้อนของสารแคดเมียมและสารตะกั่ว ในพื้นที่สวนผลไม้เพิ่มเติมให้ครอบคลุมพืชส่งออก เช่น ทุเรียน ลำไย และมังคุด รวมทั้งได้จัดตั้งคณะทำงานควบคุม กำกับ ดูแลและตรวจสอบย้อนกลับ พืช ผัก และผลไม้คุณภาพเพื่อจัดทำแนวทางการตรวจสอบย้อนกลับ โดยการพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม มาใช้เป็นเครื่องมือที่มีความแม่นยำในการตรวจสอบย้อนกลับแหล่งที่มาของทุเรียนตั้งแต่แหล่งผลิตไปจนถึงการส่งออก ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่การผลิต รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหา เรื่องการสวมสิทธิ์ได้ ซึ่งมีแนวทางในการเชื่อมโยงฐานข้อมูล GAP Online ของกรมวิชาการเกษตรกับทะเบียนเกษตรกร (Farm book) ของกรมส่งเสริมการเกษตรและการเชื่อมโยงข้อมูลไปยังฐานข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องในอนาคต เช่น ข้อมูลของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งจะส่งผลให้สามารถควบคุม วางแผน และบริหารจัดการการผลิตสินค้าพืชได้ครบถ้วนทุกมิติ นอกจากนี้ ได้ขยายผลการตรวจติดตามเพื่อศึกษาและหาสาเหตุการปนเปื้อนสารแคดเมียมในผลทุเรียนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ปลูกทั่วประเทศ

๒. กรมวิชาการเกษตรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรและโรงคัดบรรจุใช้สารเคมีที่ถูกต้องตามคำแนะนำ ลดการใช้ปัจจัยการผลิตที่อาจมีความเสี่ยงจากการปนเปื้อนของสารแคดเมียม หากพบว่าพื้นที่ใดเป็นพื้นที่เสี่ยงการปนเปื้อนของสารแคดเมียม เจ้าหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตร

ดำเนินการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่เกษตรกรและพี่น้องในพื้นที่ที่มีการปนเปื้อนของสารแคดเมียมสูง โดยใช้เทคโนโลยีชีวภาพหรือทางเคมีที่เหมาะสม

๓. ดำเนินการสร้างกลไกประสานงานกับสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศประจำกรุงปักกิ่ง ฝ่ายเกษตรประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ ฝ่ายเกษตรประจำสถานกงสุลใหญ่ ณ นครกว่างโจว และสำนักงานศุลกากรจีน (GACC) ในการแจ้งเตือนปัญหาการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในการนำเข้าที่ด่านปลายทาง เช่น ศัตรูพืช โลหะหนัก สารตกค้าง เป็นต้น รวมถึงเฝ้าระวังในการสวมสิทธิ์สินค้าทุเรียนไทย โดยหากด่านนำเข้าทางบกของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนพบปัญหาการเปิดตู้สินค้า หรือ seal ปิดตู้สภาพไม่สมบูรณ์หรือถูกทำลาย ขอให้บันทึกหลักฐานพร้อมแจ้งให้กรมวิชาการเกษตรทราบทันที เพื่อทำการตรวจสอบย้อนกลับและป้องกันการนำเข้าทุเรียนต่างประเทศที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนโลหะหนัก สารแคดเมียมมาสวมสิทธิ์ สร้างความเสียหายให้กับทุเรียนไทย

๔. ดำเนินการเชื่อมโยงระบบใบรับรองสุขอนามัยพืชแบบอิเล็กทรอนิกส์กับระบบของสำนักงานศุลกากรจีน เพื่อให้ด่านนำเข้าของประเทศจีนสามารถตรวจสอบยืนยันความถูกต้องเป็นจริงของใบรับรองสุขอนามัยพืช (PC) ในการช่วยป้องกันปัญหาการปลอมแปลง